

DISPUTATIO PHYSICA,
 de
MARI ejusq; SAL-
SEDINE.

Bini; Capitibus comprehensa,

Quam

Consensu Ampliss: Facultatis Philosoph.
 in illustri Athenaeo Aboënsi,

Sub

PRÆSIDIO

AMPLISSIMI VIRI,

DN. M. PETRI HAHN,

PHYS. PROF. ORD.

In Auditorio Sup: ad diem si DEO vi-
 debitur 27. Junii, 1687.

Publico eruditorum examini,

PRO GRADU MAGISTERII,

Ea, quæ par est modestia, subjicit

ABRAHAMUS L. MELLIIN,

Regis literis Læster Arcis Junecensis, & Scho-
 lae ibidem Con-Rector designatus.

A BOÆ, Exc. apud JOH. WALLIUM, U.T.

SACRÆ REG. MAJESTATIS
VIRO
FIDE AC PRUDENTIA
VERE NOBILISSIMO
DOMINO,

DN. THEOPHILO
Ehrenstierna/

REGII AMMIRALITATIS
COLLEGII
ASSESSORI AMPLISSIMO,
PATRUO MEO CARISSIMO,
PATRONO AC PROMOTORI,
OMNI ANIMI OBSERVANTIA
ÆTERNUM DEVENERANDO.

SALITEM ET PROSPERA FATA!

N O B I L I S S I M E D N.
P R O M O T O R M A G N E ,

On minimum stimulam
adfigebant animo meo,
illa quæ retulisti heri de
Tua in studiis trans-
eta olim vita, alacri qui-
dem illa, pia, candida, honesta; Sane
vero jucundum est videre illos exalta-
ri, qui vel virtutem pressis seqvuti sunt
vestigiis, vel etiam quos ipsa virtus
rerum domina, semper in deliciis ha-
bet, jucundius vero hoc, quod certo
certius constat hanc nec palam nec
clam suos defraudare amatores, sed &
meritos honores in eos abunde cumu-
lare. Verum enim vero N. D. Te, hoc
præmio vivere contentum vix ac ne vix
quidem mihi persuasum habeo, cum
novi dudum, generosum ac illustre tu-
um pectus, caduca illa fortiter sprevi-
te, &

se, & qvæ altiora ac sublimiora sūt plane elegisse, quibus nunc qvasi tetragonus firmissimo inniteris talo. Tu enim cum primum in lucem hanc editus eras, mirum in modum placueras Musis, & nec minus Tibi D. Nob. illæ, Te ad Parnassi culmen evexerunt Musæ; Tu iterum cultorum illarum magnus Patronus & stella coruscans, quâ nos nunc nec parum illuminamur ac inclarescimus. Qvapropter cum ita Te inter clarissima posuit sidera fortuna, ne molestum ducas, Nobiliss: Dn. quod Nobilissimo Tuo Nominis hoc meum qualecunque opus tribuam; Ut enim claritas solis, nebularum discutit spissitudinem, sic etiam Tuum Nobiliss: N. Disputationem hanc rudi minerva elaboratam clarem ac dilucidam reddit. Etiam hoc a Nob: Tua Dign: rogatum volo, ut nec nimiæ audaciæ, nec temeritati hoc meum propositum imputetur, sed potius, magnis ac ingentibus Tuis beneficiis erga me & Fratrem meum hisce diebus præstitis,

qui-

quibus nos levasti tanquam a jugo a-
gricola taurum, inque feliciorem sa-
nè redigisti statum. Serena itaque
fronte aspice munus hoc chartaceum,
non Tuam ipsius considerans perso-
nam quæ multo illustrior est quam
ut hæc disputatio inscribatur, sed ani-
mum offerentis, qui nobiliora mune-
ra nunc non habet. Vale.

NOB: T. DIGN;

Humilimus cliens.

ABRAH: L. MELLIIN,

A B R A M U S M E L L I N U S

αἴαγραμμάθομος

R A M U S I L L E N S A B S U M S

Εἰσρράσια:

A b mellis trunko dulcis sum, sva-
vis olivæ,

I L L E N C R A M U S adhuc vividus
ecce (ene?)

L. Mq.

E N E V A L D . S V E N .

Q. G. A. S S. T h. D.

Pereximis Dn. CANDIDATE
Amice in paucis dilecte.

THales ille Milesius splendidissimus doctri-
næ radiis sapientum Græciæ collustrans
chorum, interrogatus, quid omnium esset pul-
cherrimum? Mundus respondit: Est enim &
opus Dei, quo nihil pulchrius, & præclara Dei
imago, & insigne hominis exemplar, ad rectam
vitæ institutionem salutaremq; hominis cum
Deo conformatiōnem, instar magni cujusdam
& conspicui libri arcanorum ac sapientiæ Dei
mirifice conducentis. Miraberis vero in me-
dio ad humanæ mentis & oculorum aciem ex-
positum, solis vere sapientibus aptum esse, co-
cūtientibus aliis, dum aut ad quincuncem ra-
tionis singula examinantes vitæ jacturam se
facturos existimant de sententia semel conce-
pta discessuri, aut studio novitatis prurientes
saniores respuunt doctrinam, & è veritatis
tramite in devia aberrant. Est arena ingenii
in qua dimicamus, ut inscritiæ nebulis discussis
sapientiæ corollam consequamur. Cogiti-
onis itaq; haud mediocris usuram illi faciunt,
qui subtili judicio, & altiori mentis indagine
considerandas aggrediuntur rerum abditarum
causas & naturam, quæ est tanquam fons per-
ennis è quibus svariissimus animi potus, co-
gnitio veritatis hauriri potest, cuius solius hau-
stu conceptam visceribus sciendi sitim sedemus

ardoremq; restinguamus. Verum cum res sic
præclara negotium vero ejus arduum, ita ut
retum naturalium imægines Alexandrum imi-
tatae ægre ferant se sculpi, fangi aut pingi, quin
fiat Apellis aut Lysippi penicillo prævia quæ-
dam delineatio, hoc est optimorum in republica
~~æpotos à των~~ queis de meliore luto finxit præ-
cordia Titan, facile dispalescit, quod ad soli-
dam & genuinam earum scientiam vix regia
semita incedere liceat: juxta illud tritum: *Non*
datur ad Musas currere lata via. Quapro-
pter eo magis æstimanda sunt ingenia, quæ nec
fortunæ versatilis minæ, nec ad blandiens indul-
gentia, nec studiorum radices amaræ deterrent,
sed sensim crescunt, florent, maturescunt, &
onustos fructus, uberrimam messem colligunt.
Tuam, Pereximie Domine MELLIN, Philo-
sophiæ Candidate dignissime, industriam quilibet
merito laudet, quem animi constantia, stu-
dia eximia (quæ egregia hac disputatione gta-
duali summa cura ac diligentia elaborata, cui-
vis sese sistunt) vita integra, multis quibus
splendescere solet studiosa juventus, decorata
ornamentis, commendant. Itaq; Musæ certa-
tim præmia accelerarunt, mercedem contulere
dignissimam. Evidem Deum veneror, uti pos-
so secundet labores Tuos, imo si & hoc fas est
petere in solatium operæ & præmium aliquod,
lægat istur quæ meritis desiderata aliis lautiora
quævis mollius solito vivendi subsidia. Vole.

JOH. FORTHELIUS.

§. I.
Are dicitur qvibusdam Philosophis qvasi amarum, forte amaritudinem illam esse ab igne subterraneo bituminoso putantibus, quod etiam apud Poetas nonnullos vel nomine salis vel sali venit.

Spumas salis ære rubeant.

Fit sonitus spumante salo.

Græce vero vocatur θάλασσα, ἄλς, πέλαγος. Infert etiam hoc vocabulum quandam affinitatem cum voce PELEG, rivus, vid. Pas. Manual. p. m. 353., nisi quod saltim ab ea differt, qvatenus secundum Græcam originem accipitur pro toto Oceano, secundum Heb vero significat rivum, Svet: Bâc; Rivus enim est aqua ex fonte seu flumine deducta. Hebræis dicitur JAM.

§. II.

Mare nomen esse generale neminem latere existimamus, variis nihilominus, ratione locorum, insigniri appellationibus

A

bus

bus in aprico est, ut dicatur Mare Indicum, Athlanticum, Thyrrenum, seu inferum & Thuscum, seu superum, vel Adriaticum, Jonium, Mare Caspium, mare Mediterraneum, Mare violentum & vastum & jactabundum apud Gell: l. xix. c. i. quod & Hybernum appellatur. Cui contrarium placidum & stans. Virg: Ecl. ii. v. 26. Mare etiam pigrum & grave navigantibus, aliaque specalia nomina recipit.

§. III.

Est igitur Mare vel universale, & dicitur Oceanus, quam vocem scilicet Oceani ab ejus velocitate deductam esse volumus, quippe Græcis dicitur velox ὡκυς, quod etiam Mare totum terræ globum ambire putamus. Vel particulare, quod, ut in præcedenti paragrapho innuimus, nomina sua a finitimis locis sortiri.

§. IV.

Sed dicat quis maris in universale & particularia divisionem vix in natura rerum firmo fulcro esse superstructam, qvod

quod ab inductione exemplorum sic probare conamur. Si aqua, prout purum sit elementum, quam etiam Deus in unum collegit locum, nullam admittat divisionem, utique unum est mare, quod in sacris literis JAM, & in pl. JAM-MIM dicitur, per quod mare intelligitur Oceanus. Nec aliquis sibi contrarium statuere præsumat ex mari vel Hircano vel Caspio. Sed ea, qua unquam fieri potest, brevitate respondeamus: dicendo aquam consideratam ratione suæ essentiæ, ubique eadem gaudere, in sua vero impuritate spectataam differentias admittere plurimas. Qvod vero concernit Mare Hircanum & Caspium, tenendum nos hac in parte non facere cum Plinio & Strabone, Mare Caspium ex Oceano Schytico erumpe-re statuentibus, sed hoc potiore jure Mare Hircanum & Caspium licet non manifestis, tamen occultis meatibus in Pontum Euxinum sese exonerare asser-tum imus, qui etiam Pontus Euxinus in Mare Mediterraneum erumpit. Ita

unus est hujus terræ globus , in varias tamen eum secari posse partes , utpote in Europam, Asiam, Africā, & Americā quis negare potest, nisi qui vellet ubiq; malo ac indisposito ire ordine, omniaq; in indigestum redigere chaos; Inconveniens ergo fore non arbitramur, par modo dividi aquam vel Mare, cum hoc quoq; ipsum constat experientia, scilicet quod cuiq; mari suum proprium sit nomen. Hæc fuerunt, quæ ad ὥραματολογίαν, spectant: consequens est ut ad ἡραγματολογίαν pergamus.

§. V.

Mare est aqua magna vel abyssus aquarum, totum hunc globum terrenum, tam manifestis quam occultis meatibus circumfluens in usum Creaturarum a Deo in ipsa creatione conditum. Hanc definitionem si ejus reprehenderent & exagitarent osores, cum forte, quod ad eorum palatum non sit formata ; illam tamen tamdiu pressis retinere manibus non dubitamus, donec venerit quidam feliori ac acutiori judicii gladio, nobis illam

illam e manibus detorquens. Gen-
ris loco posuimus aquam magnam vel
abyssum aquarum, quod quoq; jure
facere possumus, cum adæquatius no-
bis vix ostendi potest. Sonat enim
canon Logicorum hoc modo: *Genus*
& Definitum debent esse ejusdem prædicamen-
ti; quod sane heic verum manet, cum,
 qui vel primis, quod ajunt, labris, degu-
 staverit doctrinam prædicamentorum,
 facile deprehendat utrumq; esse in præ-
 dicamento substantiæ. Aér & ignis,
 quamvis etiam totum hunc globum cir-
 cumambiunt ac penetrant, hanc tamen
 differentiam minime substernere que-
 unt. Quod finem hujus Definitionis
 attinet, tum illum duplicem agnoscit;
Gloriam scDei, & Creaturarum usum. O-
 mnia enim quæ sunt, in illius facta sunt
 gloriam. Pisces etiam & ceteræ amphi-
 biorum turmæ, suam in aquis habent
 escam, suam lætitiam, suumq; domi-
 cilium. Et nos quoq; immensæ hujus
 utilitatis participes voluit optimus
 hujus universi conditor Deus, cum hæc

omnia ad nostrum iterum apposuit vi-
ctum ; quare pii pro tanto Dei bene-
ficio, immortales ipsi debent gratias,
sibiq; ipsi gratulari possunt, cum tam
fertile ac copiosum ipsis suppeditave-
rit promptuarium. Alias etiam ele-
ganter describi solet Mare apud pro-
fundæ eruditionis viros, videlicet quod sit
*Amplexus Mundi, Terminus coronatus, colle-
ctio aquarum, Thesaurus & Promptuari-
um earum, Hospitium fluviorum, Fons im-
brium, & quasi Limbus Zonarum.* Vid.
Schragmii. p. 132. & quæ plura sint
maris elogia, quæ nunc amplius repe-
tere angustia vetat temporis.

CAP. Posterior. *De Maris Salsedine.*

§. I.

Diu satis inter auctores hæc contro-
versia agitata fuit, scilicet quænam
sit Salsedinis Maris vera ac genuina
causa, adeo ut si aliquid fuit in naturæ
arcans ac repagulis, quod eruditorum
defatigaret membra, turbaret ce-
rebrum

rebrum, canosq; efficeret capillos, hoc
sane erat, quod nunquam convenirent
Philosophi de vera hujus Salsediniſ cau-
ſa. Etiam Aristoteles in hisce perſcrutandis, præ tædio diem obiisse dicitur,
referente Cælio Rhoding. lib: 29.
antiq. Lect. cap. 8. Sed in omni du-
bitatione ſiquidem verum noviſſe ju-
cundum eſt, idcirco quantum valuerint
ingenii vires, cum ipsa quoq; tempo-
ris brevitate conflictantes, in apricum
dabimus, clypeo veritatis conjuſto
cum auſtoritate ſeculi eruditū, contra
probabilia aliorum dogmata, ea, qva
fieri potest prudentia, pugnatūri.

§. II.

Quidam, quorum coryphæus fuit Anaxagoras, falſum hunc ſaporem limo
adſcribunt terræ, quia cum fluvii, ſua
naturâ quidem dulces, deferant in
mare limosum ac terrenum illum ſa-
porem, cui admixti, mare inficiunt,
illudq; falſum reddunt; Sed rem acu-
ut dicitur, Anaxagoras haud tetigit;
quomodo enim limus tantam copiam
aqua-

aquarum, quanta maris est, inficere posset, cum nec proximè adjacentes fluvii, nec minimum exinde sentiunt salsedinis? Mirum ergo non est, si ejus hac in re cadat opinio, cum firmioribus rationum momentis non sit munita.

§. III.

Quidam mare terræ sudorem vocant, indeq; causam Salsedinis probare volunt cum Empedocle; Putavit enim ille hunc sudorem, si alias sudor sit, ut humanum, Salsedine esse inferatum; Nos autem, quin Empedocles multis uteretur Strophiolis, antequam suum ipsius sudorem possit abstergere ex hoc non contemnendo labore elapsum, nulli dubitamus; Nihilominus, ut ut hoc comparatum sit, deberet prius probare Mare esse terræ sudorem, quam affirmaret aliquid de causa ejus Salsedinis; quomodo vero tanta copia sudoris è terra produci posset, cum terra aquâ multo sit minor, qua superficiem, juxta certissimum experimentum Philosophorum; etiam aqua ele-

elementum est, ergo non sudor, hic affe-
ctio est, & accidens, elementum v.
substantia, quæ nunquam accidens fi-
eri potest. Hoc sic exploso, quid de
causa ejus Salsedinis sit dicendum, non
adeo difficile erit dictu. Dicit enim
ille: quemadmodum sudor in corpo-
re humano vel in aliis animalibus fal-
sus est, eodem quoq; modo terrenus
falsus evadit. Ad hoc ita respondere
satis esse putamus, illum interrogan-
tes, cur non terrenus sudor omnis fal-
sus sit, ut humanus & animalium. O-
mnis similitudo, debet convenire in uno
& eodem tertio, quod dum hic non fit,
quin hæc similitudo claudicet, neminem
dubitare credimus.

§. IV.

Contra Theophrastum, nos non in-
gratos, nec male facturos fore confi-
dimus, si omnium rerum Magistrum
experientiam attulerimus, ostendendo
ipsi, montibus Salis in terra contentis
maris Salsedinem minime gentium ad-
judicandam esse: cum enim constet

vel aquæ guttulam plurimum salis posse liquefacere , ignem vero e contra eum coagulare ac durum reddere, quanto magis ergo resloverentur montes isti, cum perpetuo ab hoc suo hoste premantur ac vexentur; Itaque ut ad aliam causam recurramus, necessum habemus, cum non adhuc se vera illa causa in aprico esse ostenderit; Jonstonus tamen p. 136. in sua Thaumatographia, multis sane experimentis docuit ejusmodi montes utpote salis in rerum natura dari, cuius sententia cum a vero non sit aliena , sic quoq; eam eatenus assensu excipere voluimus, quatenus montes hi sunt vel in desertis, vel in aliis locis siti , adeo ut securi jaceant ab injuriis ac incursionibus maris , cum notum sit montes etiam Saxeos , qui naturæ sunt & solidioris & durioris, nimiam aquæ maris sentientes vim , in minores partes redigi ac diminui.

§. V.

Recte Antonius Le Grand. p. m. 460.
contra illos, qui hanc Maris Salsedinem
falsis

falsis terræ venis in maris fundo latitibus adscribere solent, quantum nobis constare potest, dicit: Mare a venis quibusdam terræ falsis, suum mutari salem non videtur probabile, etenim si illæ venæ ab aquis attingantur, necesse sit, ut tanto tempore jam dudum solutæ sint, cum videamus salem humiditate liquiscere. Hanc tamen sententiam qui defendunt, certius certo sibi persuasum habent, quod causam naturalem & particularem hujus Salsedinis hoc suo estato demonstrarunt, cum tamen ipsa veritas rei, quam omnes summo nisu eruere conantur, pallio velta, altisq; naturæ repagulis adhuc submersa ac inclusa jacet. Proinde itaq; non esse negandum aquas marinas, ubi venas salinas in fundo maris latitantes offendent, non dulciores reddi, sed magis falsescere; Hæc vero num causa sit naturalis & particularis, adhuc sub judice lis sit. Ionst. Thaum. d. 4. cap. 4. hanc Salsedinem in ipso mari esse ostendit: Sal fit vel gignitur, inquit

quit: Fit e falsis fontibus, quorum aqua
 diu excocta, in salem vertitur. Gigni-
 tur variè, Siccatur in lacu Tarenti-
 no, æstivis temporibus; In Bætris duo
 lacus vasti sunt, alter ad Schytas versus,
 alter ad Arios sale æstuantes; sed & in
 desertis Podoliæ lacus est, cuius aqua
 sereno sole in solidum sal concrescit,
 tantæ crassitiei ut jumenta & homines
 sustineat, & in plura frusta disiectum
 avehatur, Conf. Thuan. l. 6. Hisce ra-
 tionibus sic adductis, facile concludi
 potest, terræ venas in fundo maris tan-
 tam vim vix habere salis, ut possint tam
 immensam copiam salis ex semet pro-
 ducere, cum hoc probabiliter solum de-
 monstrari potest, non vero apodicticè,
 num venæ tales in fundo maris repe-
 riantur nec ne, quippe nullum adhuc
 novimus; qui in istis venis sepultus,
 surrexit nobis de venis hujusmodi a-
 liquid inculcans; Et cum hæc nimis
 longe petita causa est, aliaq; propin-
 quior aderit, spero melius fore illam
 investigare, aliasq; quamvis quibusdam

Phi-

Philosophis probabiles, veram sententiam forte ignorantibus, damnare.

§. VI.

Dictum fuit apud veteres: quot capita tot sensus. Quemadmodum enim ceteri, quorum argumenta nunc repetivimus, in materiæ hujus majorem illustrationem, suam conantur defendere sententiam: sic quoq; Aristoteli placuit, ut nemo hanc ejus, hac in re convelleret opinionem. Maris naturam & Solis efficaciam ille in auxilium vocat, lib. 2. met. cap. 1. Aqua enim marina ob commisionem, quam habet cum terra, crassior evadit; Solis vero calor, partes tenuissimas in supra-
ma maris parte, quam superficiem vocamus, educit, inq; vapores resolvit, qui cum a calore adusti fuerint, & aquæ permisti, mare falsum reddunt. Hanc suam sententiam prolixio probare vult, cum corpus humanum in exemplum adducit, cuius urina & excrementa falsa sunt, quippe quod subtile, tenue & syave erat in poculentis vel esculentis,
totū

totum illud a calore nativo est transmissum ad membra nutrienda, quod igitur remanet, id incoctum, falsum & crassum sit, oportet. Ceterum sine præjudicio tanti philosophi, dicere haud veremur, calorem solis hujus rei causam minime esse, nam si hoc verosimile esset, posset id ipsum fieri & in aqua dulci, quam si ad solis radios exponas quamdiu volueris, ne minimum quidem salis habebis. Sed dicas illam aquam cum terra esse commiscendam, unde crassior quoque fiat, dicente Philosopho, & deinde operatione solis salem sine omni dubio producendum esse, tum ad hoc ita responsum velimus, scilicet ut nullum purum quoad existentiam elementum reperitur, sic quoque nec terra vel aqua sunt pura elementa, quamvis quoad essentiam, quin purissima sint nemo dubitare ausus fuerit; itaque quidquid salis vel in aqua vel in terra reperiatur, id non tribuendum est elementis, sed salis substantiæ, quæ ut in omnibus aliis mixtis corporibus est in-

est indita, sic quoq; ejus non expers est
aqua, quod probe noverunt chymici,
illudq; pro primo principio chymici
unanimi consensu posuerunt. In pro-
patulo ergo est, quod vehementia ar-
doris solis non infert falsedinem mari,
cum substantiam nullum gignat ac-
cidens; Itaq; quin corruat & illud,
quod exempli gratia, de corpore hu-
mano, in majorem rei evideniam
protulit Aristoteles, nemo dubitet,
cum illa falsedo, quæ in exrementis
corporis humani est, non tam calori
naturali adscribenda est, quod tamen
putat Philosophus, quam cibo, prout
ille vel falsus, vel dulcis sit, unde Sper-
ling: in suis institutionibus p. 583. dicit:
Qualis humor talis cibus, non ob adu-
stionem humorum, sed ob salem
cibo ac potui permixtum. Sed absit
tamen ut omnem virtutem detraha-
mus soli, cum sit quasi causa concur-
rens ad effectum, non vero ut effici-
ens, quamvis & sese multiplicet Salis
forma, prout mineralium ac aliarum
rerum.

rerum formæ, ut dentur novæ genera-
rationes salis & Sulphuris.

§. VII.

Hæc Aristotelis assertio fuit, quam ille dum viveret, fovebat; Nos autem aliam causam jam adhibuimus promissoque in superioribus ut faciamus sati, & etiamnum dicimus Deum ab initio creationis mare Salsum creasse, & hoc, ob finem duplicem præcipue, scilicet ut quidam pisces, qui ea natura sunt, ut Salsedinem in deliciis habent, aptum commodumque nanciscerentur habitaculum, natationi ac navigationi inserviret, cum exinde corpulentius, crassius densiusque evadit, adeò ut hac sua mediocri crassitie cōmode pondera ac navigia sustinere posset.

§. VIII.

Ut antea in paragraphis superioribus demonstratum fuit, ita & nunc affirmare non dubitamus salsedinem hanc, quod ob majorem evidentiam geminamus, non ab alio esse, quam ab ipsa

ab ipsa salis substantia, quæ in aqua marina continetur. Ubi enim adjunctum, ibi etiam subjectum, at in aqua marina est Salfedo, E. ipsum Sal vel ipsa salis substantia. Hinc si vasculum vel pilæ concavæ, ex cera obturato orificio demittantur in mare, dulcem colligunt humorem. Aqua enim tenuior per ceræ meatus angustos sese insinuat, crassior autem salis substantia remanet, dicente Cl. Sperling: p. 583. Unde satis constat, ut in omnibus aliis corporibus mixtis præter ipsa elementa, etiam tria illa principia chymica reperiri, ita nec eorum exsors est aqua marina, non tam dicimus ea ad constitutionem aquæ concurrere, prout in generatione mixtorum faciunt. Sed objici solet ab aliis hoc: Si Deus mari Salsedinem suppeditaverit in prima creatione, cur non omnes aquas, ut fontanas & lacustres creavit Salsas? Ad hoc ita respondemus, cum ex supra allatis cuilibet ad oculum patebat, salsa aquæ suam esse utilitatem, etiam nunc constabit minorum usum nec esse dulcis, quin largi-

mur adversariis in omni aqua esse Sal-
lem, modo in ea sit sapor, licet non æqua-
li pondere & mensura, qui necessum
est ut de proprio suo subjecto nempe
Sale testetur; Nam licet principia chy-
mica, inter quæ primas tenet Sal, diver-
sissimæ ab elementis sint naturæ, tamen
ab iis non seorsim existunt: cū hac scili-
cet aqua dulci homines & cetera anima-
lia delectentur, tum ad bibendum, tum
etiam ad coquendum, quapropter Deo
ita placuit, ut quædam Salsesceret, quæ-
dam vero dulcesceret. Quod vero at-
tinget flumina, cur æque illa Salsa non
reddantur, ratio hæc est, quia præcipi-
ti lapsu per varios & angustissimos ter-
ræ meatus fluunt, eoq; percolantur, a-
maritudinemq; suam amittunt, quam-
vis ē mari oriuntur. unde & fontes, quo
sunt a mari remotiores, (vel etiam flu-
mina) eò etiam sunt dulciores, Scalig:
excer. 46. Verum enim vero, hæc
quamvis in se vera sunt, tamen scrupu-
lus adhuc hæret non exiguus, quo
multi premuntur, qui naturæ hoc arca-
num investigare solent, sc. cum objici-
atur

atur: Si mare Salsedinem hanc trahit
a natura vel substantia salis, utiq; certe
concludi potest, aquam marinam, in
fundo, medio ac supremo, æq; vel pari
gradu salsam esse, at cum contrarium
demonstret Scaliger Exer. 57. dum di-
cit: Cum hoc pro comperto veroq;
habeatur, in fundo maris aquas esse
dulces, superficiem v. salsam. De eâ,
quæ est in fundo qui scis, inqui-
es? Quia urinatores in vitreis vascu-
lis extulerunt. E. Salsedo hæc aliis cau-
sis tribuenda est, cum aqua dulcis in
maris fundo reperiatur. Hoc etiam
stabilitur apud Plin. l. 2. nat. hist. c. 103.
& Columb. qui in Oceano septentrionali
dulces invenerat latices. Contra hos
tamen tantæ auctoritatis viros, eodem
utens instrumento, quo ipse Scaliger,
Salsum demonstrat etiam maris fun-
dum Franciscus Patricius l. 24. Pancos.
de aqua & mari. Eatenus ergo expe-
rimentum Scaligeri approbat, quate-
nus fluvii dulces, tam apertè, quam oc-
cultè per aiveos subterraneos magna
copia ac impetu in quasdam maris ru-

entes partes, aquam alias Salfissimam,
sua dulcedine, dulcem ac svavem red-
dunt. Hoc enim non sicco pede est
prætereundum, quod, quamvis hæc sal-
fedo in ipsa creatione à Deo sit indita,
excausis tamen adventitiis, quin incre-
mentum ac decrementum recipiat, nul-
lum dubitare credimus, incrementum
tempore æstivali, decrementum hye-
mali, nam æstate, solis ardor aquam
magis concoqvit, quam alias fit hye-
me, ob rationes svadentes contrarium,
vide coll. Conimb. Tract. 10. in lib. Arist.
Met. cap. 5.

§. IX.

Hisce sic transactis, postulat ratio me-
thodi, ut etiam, antequam finem hujus
disputationis faciam⁹, definitionem sal-
fedinis maris ex struamus, quam ita for-
matam volumus: *Salsedo marina est qua-
litas Salis, in principio creationis a Deo, mari,
in usum insignem hominum ac animalium
indita.*

§. X.

E re sane esset, hanc etiam definiti-
onem, ut rectæ rationis lima poliremus,
verum,

verum cum id prohibet angustia tem-
poris, non Solum illud relinquimus in-
tactum, cum alias satis publicè, sub ipsū
actum Disputationis excuti potest, ve-
rum etiam vela laboris hujus contra-
himus. Interim L. B. quicunq; fue-
ris, quamvis materia hæc Satis ardua
ac intricata sit, adeo ut postularet sub-
actius judicium, ætatemq; maturiorem;
tamen levissima hæc, quæ pro modulo
ingenii mei apposui. in meliorem par-
tem interpretare; Ego proinde nun-
quam desinam precibus supplex æter-
num fatigare numen, quo velit etiam
tuo honesto annuere proposito, cui
quoq; sit honor, gloria ac laus, nunc &
in Seculorum Secula.

Amen.

Ad Eximum & ornatissimum JUVENEM,
DN. ABRAHAMUM LAURENTII
MELLIN

Solertissimum Philosophiae CANDIDATUM,
De Salsedine maris disputaturum, Prae-
ptorem olim meum perdilectum, ami-
cum honorandum,

περὶ θύνσις.

Quis non te laudet? quis non imitarier auct⁹?
Pergat & optabit laurea serta tibi?
Aurea nimurum vitâ est præsente voluptas
Spinus luctificus, serta corona dolor. (nys
Quæ propriis meliora bonis videt omnia Erin-
Cur, quasi non videat, dicitur invidia?
An, quia, quæta videt, non sūt, nec vellet ut esset;
Quod benè non videat, dicitur invidia?
Tam propè cædem est invidiæ committere telo,
Quam vicina sibi sunt φόβοι. atq; Κοινωνία.
Invidiæ Satane mors effera venit in orbem,
Inde Cain primæ cædis origo fuit.
Tres nos impugnant, mund⁹, caro, dæmonis ast⁹
Ne nos expugnent, surge Ter-une Dens!
Sterne Pater mundum, carnem compescere rebellē,
Filii Dæmonium Spiritus alme fuga!
Tu si pro nobis, cuius facit omnia numen,
Qui fuerit contrà, sentiet esse nihil.

Adjecit καὶ φίλως δέδωκε
NICOLAUS E. SVENONIUS.

Quid labor assiduus praefat solers & acumen,

Ingenij, incumbens de nocte dieq. Camæniss;
Exemplo ostendis documen Doctissime
MELLIN,

Culmina Parnassi, duro superando labore,
Ergo tibi pandis, medio de ponte Cathedrae,
Dumque sequi Patris pergas vestigia trita.
Entheus ardor Te tenuit florentibus annis,
Castalidum, pectus profundere Nectarare
largo:

Jam vehet Aoniis tibi præmia Musa qua-
drigis,

Nectet Apollo caput fertis, & postera Secla,
Laudibus eximiis, celebrent conamina tanta.
Gratulor ergo Tibi Sobolei vera ut Proavo-
rum!

Quò patriæ in laudes vivas clarogꝫ Parenti!
Stemmati & insigni! studium Deus ipse se-
cundet.

Ita novos Clarissimo Domino
Candidato allapsuoro s bre-
vi honores, tenui quamvis
crenâ, intimo tamen pe-
tore gratulari voluit.

JOHANNES ROGBERGIIUS,
Smoland.

Mos apis est, lachrymans Narcissi cortice
glutae
Carpere de lento, fundamen ponere nidis,
Indeq^u, mox crates distendere nectare dulci;
Lambens hocce rapiit studiosa & sedula proles,
Excedensq^u, globum sibi tectis aggerat inde:
Candidus hic tentat MELLIN partireq^u, mella,
Carpserat hocce eibum, ducentem Alvária succi
Haud secus hic calamus pendens examine duro,
Divinare potest. Apicem superare studentem
Adjuvat Astripotens, Musarū, prosperat ausus!
Unā sub Divi ast Athei clamore sonoro
Indeque sic rapiat fertum de Palladis ungve,
Qvo caput Aonides mitra radiante coronent:
Ponders doctrinae gravidus descendat ab Arcto
Acceleret velo ad patrias orasq^u, Carina;
Vivas sic soſpes cum traduce sangvineorum,
Edoce Christi cultores oracula Diva,
Qvō tandem felix capias cœlestia mella.

Clarissimo Dn. CANDIDATO eti rauca
crenā, animo tamen calenti gra-
tulabatur

ISRAEL T. MALMBECCHIUS,
Junc. Smol.

